

UYDURMA RİVAYETLERDE PEYGAMBER TASAVVURU

Prof. Dr. Bünyamin ERUL

Erişim: 22.10.17

<http://www.bunyaminerul.com/uydurma-rivayetlerde-peygamber-tasavvuru/>

Sünnet ve hadislerin doğru anlaşılması, büyük oranda peygamber anlayışının doğruluğuna bağlıdır. Peygamber anlayışındaki herhangi bir yanlışlık veya sapma, hadis ve sünnetleri değerlendirmede de hataya yol açacaktır. Sağlam verilere dayalı, sağlıklı bir peygamber telakkisi yoksa bunun tabii bir sonucu olarak hadis ve sünnetleri yanlış anlamak ve yorumlamak mukadder olacaktır.

Kur’ân-ı Kerim’de, Rasûl-i Ekrem (sav) hakkında ana hatlarıyla bilgi verildiği, aynı şekilde bizzat Hz. Peygamber’den ve sahabe-i kiramdan bu hususta yeterli sayılabilecek sahih hadisler geldiği halde Hz. Peygamber hakkında da pek çok hadis uydurulduğu bir gerçektir. Sadece uydurma haberleri derleyen müstakil çalışmalara bakıldığında dahi Hz. Peygamber’in hayatı ve fazileti ile ilgili birçok rivayetin kaydedildiği görülmektedir. Bu kitaplara girmeyen veya daha sonra ortaya atılan pek çok uydurma rivayetin varlığı da göz önünde bulundurulursa işin vahametini kavramak hiç de zor olmayacaktır. Kur’ân ve sahih hadislere rağmen –muhtemelen ilginçliği sebebiyle– bu tür uydurma haberlerin çeşitli vesilelerle halkın bilgi dağarcığına girdiği, hatta Kur’ân ve sahih hadislerdeki bilgilerin bile önüne geçtiği maalesef bir başka gerçeğimizdir. Zira öğrenme çağındaki birçok çocuk; ailesinden, okuldan, camideki vaaz ve hutbelere tutun da popüler nitelikli yayınlara varıncaya kadar çevresinde ilk önce bu tür rivayetlerle karşılaşmaktadır. Dolayısıyla nesillerimiz, Kur’ân ve sahih hadislere dayalı bir peygamber tasavvuru yerine, sahih ile uydurma rivayetlerin birbirine karıştığı bir peygamber tasavvuru ile yetişmekte, çoğu zaman da doğru ile yanlış bilgileri birbirinden ayıramamaktadır.

İşbu tebliğde, “eşya zıddıyla biliniyor” deyişinden hareketle, uydurma rivayetlerdeki peygamber tasavvuru ele alınacak, böylece onların peygamber anlayışımızdaki etkisi ve katkısı araştırılacaktır. İlk bakışta bu başlık altında böyle bir konunun ele alınması yadırganacaksa da az sonra nakledeceğimiz rivayetlerden sonra, bu uydurma haberlere hiç de yabancı olmadığımız görülecektir. Bu tür rivayetlerin çıkış sebeplerine ve İslam düşüncesi ve kültüründeki etkilerine de işaret etmeyi amaçlayan bu tebliğde yalnızca Hz. Peygamber hakkındaki tasavvurlar ele alınacak; -farklı değerlendirmeler olsa bile- geçmiş âlimlerimizden en az birisinin “uydurma” hükmünü verdiği ve bu hususta yazılan kitaplarda zikrettiği bazı rivayetler kullanılacaktır. Konu ile ilgili rivayetlere geçmeden önce özellikle Hz. Peygamber hakkında bu tür haberlerin niçin üretildiğini, hangi sebep ve saiklerle uydurulduğunu tespit etmemiz faydalı olacaktır.

Hadis uydurma faaliyetinin ortaya çıkışı ile uydurma rivayetlerin yayılmasının farklı sebepleri var ise de konumuzla ilgili rivayetlerden hareketle burada dört temel sebepten söz edebiliriz:

1. Hz. Peygamber’i yüceltme arzusu
2. Hz. Peygamber’e karşı sevgi ve saygı,
3. Hz. Peygamber’i istismar, O’nun adını kullanarak çıkar sağlama,
4. İslam düşmanlarının saptırma gayreti.

1. Hz. Peygamber’i yüceltme arzusu

Bu başlık altında, Hz. Peygamber’in üstünlüğünü, yüceliğini ispat etmek üzere ortaya atılan; O’nun, kâinatın yaratılış sebebi oluşu, nur-i Muhammedî fikri, Hz. Âdem (as)’den itibaren sulbün intikali ve diğer peygamberlerle mukayese edilmesi ele alınacaktır.

a. Kainatın yaratılış sebebi olarak takdim edilmesi

Kur’ân’da açıkça ifade edildiği üzere Hz. Âdem, yaratılan beşerin ilki, [1] Rasûl-i Ekrem (sav) ise “Hatemu’n-Nebiyin”, yani peygamberlerin sonuncusudur. [2] Bu Kur’ânî gerçeklere rağmen maalesef pek de geç sayılamayacak bir dönemde uydurulduğunu sandığımız çeşitli rivayetlerde Hz. Peygamber hem ilk önce yaratılan insan hem de âlemlerin yaratılış sebebi olarak takdim edilmiştir:

“Allah İsa (as)’ya şöyle vahyetti: “Ey İsa! Muhammed’e kendin iman et, ümmetinden de O’na yetişenlere iman etmelerini emret! Zira eğer Muhammed olmasaydı, Âdem’i yaratmazdım. Eğer Muhammed olmasaydı, cenneti de cehennemi de yaratmazdım. Arş’ı su üzerinde yarattığımda sallanmıştı da üzerine ‘La ilahe illallah, Muhammedu’r-Rasûlullah’ yazdım, öyle sakinledi.” [3]

İslam kültür ve edebiyatında da çok sık kullanılan ve hemen herkesin Arapça metniyle bildiği, kudsi hadis formunda bizzat Allah’a söylettirilmiş bir rivayet daha vardır:

“(Ya Muhammed!) Sen olmasaydın, sen olmasaydın âlemleri yaratmazdım.” [4]

Erken veya geç dönem herhangi bir hadis kitabında yer almayan bu rivayet, Sağani (ö. 650) başta olmak üzere birçok âlime göre uydurmadır. [5]

Hz. Peygamber’in Hz. Âdem’den daha önce yaratıldığı, mahlûkatın yaratılış sebebi olduğu fikri ile de yetinilmemiş, henüz Hz. Âdem tam olarak yaratılmamışken Rasûl-i Ekrem (sav)’in peygamber olduğu kanaati de rivayetlere yansıtılmıştır:

“Âdem su ile çamur arasındayken ben peygamberdim.” [6]

“Hz. Âdem, su ve çamur dahi yokken ben peygamberdim.” [7]

Bu mealdeki rivayetlerde dile getirilen, Hz. Peygamber’in ilk yaratılan zat oluşu fikri, Yeni Eflatuncu ve gnostik düşüncelerin etkisiyle “Allah’ın ilk yarattığı şeyler” arasında yer alan “akıl, kalem vb.” unsurlara alternatif olarak zikredilmiş olabileceği gibi; [8] O’nun Hz. Âdem’den önce yaratıldığı ifade edilerek hem yaratılış hem de peygamberlik cihetiyle ondan daha üstün olduğu

vurgulanmış olabilir. Nitekim Pavlus'un İsa Mesih öğretisinde de buna paralel bir yaklaşım görmek mümkündür. Romalılar 8:29'da Pavlus, Oğul İsa Mesih'i "kardeşleri arasında ilk doğan", Koloseliler 1:15'te ise "bütün yaratılışın ilk doğan" şeklinde nitelemektedir. Pavlus'a göre Kurtarıcı İsa Mesih varlık öncesi ilahî âlemde var olan (pre-existent) bir "ilk doğan"dır. [9]

b. Nur-i Muhammedî fikri

Hz. Peygamber'in, Allah'ın nurundan yaratıldığı fikrini işleyen Nur-i Muhammedî veya Hakikat-i Muhammediyye nazariyesi ilk defa Sehl b. Abdillâh et-Tusterî'ye (ö. 283) atfedilmiş, onun izinden gidenler tarafından da geliştirildiği belirtilmiştir. [10] Bu tasavvurun kaynağını ise çeşitli araştırmacılar, Hıristiyan ve Yahudi tesiri, Yunan Felsefesi, Yeni Eflatuncu, Gnostik-Manikeist fikirler vb. farklı yabancı kültürlerin etkisine bağlamaktadırlar. Ancak onlar bu anlayışın Hicrî 3. asırda ortaya çıktığı ve daha sonra özellikle mutasavvıflar arasında kabul gördüğü hususunda birleşmektedirler. [11]

Cabir b. Abdillâh'dan gelen bir rivayete göre o, bir gün Hz. Peygamber'e, Allah'ın ilk önce yarattığı şeyin ne olduğunu sormuş, Rasûlullah (sav) da şu cevabı vermiştir: "Ey Cabir! Allah, her şeyden önce kendi nurundan senin peygamberinin nurunu yarattı. Sonra bu nuru, kudretiyle dilediği gibi devretti. O vakit henüz levh, kalem, cennet, cehennem, melek, sema, arz, güneş, ay, cin ve insan dahi yoktu..." [12]

"Allah beni nurundan yarattı, Ebu Bekr'i de benim nurumdan yarattı..." [13]

c. Hz. Âdem'in sulbünden intikali

Yukarıdaki tasavvurların yanısıra bazı rivayetlerde ise Hz. Âdem'in sulbünden başlayarak babasının sulbüne varıncaya kadar en temiz evlilikler vasıtasıyla nesilden nesile Hz. Peygamber'in sulbünün intikal ettiği görüşü de rivayetlerde yer almaktadır. [14]

İbn Abbas (ra) aktarıyor: "Ey Allah'ın Rasûlü! Âdem cennette iken sen nerdeydin?" dedim, o şöyle buyurdu: 'Onun sulbünde idim. Sulbünde olduğum halde o yeryüzüne indirildi. Babam Nuh'un sulbünde gemiye bindim. Babam İbrahim'in sulbünde ateşe atıldım. Atalarımın hiçbir anne-baba zina üzere bir araya gelmedi. Sürekli olarak temiz sulplerden, tertemiz rahimlere intikal ettim. Birbirinden ayrılan iki koldan ben daima en hayırlısı içinde oldum. Sonunda Allah benden peygamberlik misakını aldı, Tevrat'ta beni müjdeledi, İncil'de ismimi meşhur etti. Yüzümle yeryüzünü, görünüşümle semayı aydınlandı ve beni semasına yükseltti. İsimlerinden bir isim türetti: Arşın sahibi Mahmud, ben ise Muhammed oldum.'" [15]

d. Diğer peygamberlerle mukayese ve onlardan üstün görme-gösterme düşüncesi

Hz. Peygamber, hakkında uydurulan bazı rivayetlerde ise çeşitli açılardan diğer peygamberlerle mukayese edilmiştir. Başta bazı mucizeler olmak üzere önceki peygamberlere verilmiş olan bazı özelliklerin benzerinin hatta daha da üstününün O'na da verildiği ispatlanmaya çalışılmıştır. [16]

Bu mukayesede ele alınan konulara bakılırsa Hz. Peygamber, adeta önceki bazı peygamberlerle müsabakaya sokulmuş ve sonuç itibariyle O'nun her bir maddede diğerlerinden daha efdâl olduğu vurgulanmıştır. Kudsi hadis formundaki şu uydurma rivayetler bunun en güzel örneğini teşkil eder:

“Ben İbrahim’i dost edinmişsem daha önce seni sevgili edindim. Musa ile yerde konuşmuşsam seninle gökte benim yanımdayken konuştum ki sema yerden daha hayırlıdır. İsa’yı Ruhu’l-Kudüs’ten yaratmışsam senin ismini mahlûkatı yaratmazdan iki bin sene evvel yarattım... Peygamber olarak ilk önce **Âdem**’i seçmişsem seni de peygamberlerin sonuncusu yaptım. 124 bin peygamber yarattım, senden daha mükerrem kimseyi yaratmadım. Benim nezdimde senden daha üstün kim olacak?!...”

“Habibim, ben Yusuf’un güzelliğini Kürsü’nün nurundan giydirdim. Senin yüzünün güzelliğini ise Arş’ın nurundan giydirdim. Ey Muhammed! Senden daha güzel bir mahlûk görmedim.” [17]

“Benim Allah ile öyle bir zamanım vardır ki hiçbir mukarreb meleğe, gönderilmiş hiçbir peygambere izin verilmez.” [18]

2. Hz. Peygamber’e karşı sevgi ve saygı

Burada ise Hz. Peygamber’e duyulan aşk, sevgi ve saygı sonucu uydurulmuş, O’na salavat getirme, kabrini ziyaret etme, ebeveyninin dirilmeleri ve onun gül ile temsil edilmesine dair bazı rivayetler ele alınacaktır.

a. Salavat getirmeye, kabrini ziyarete teşvik

Gerek Kur’ân’da gerekse bazı sahih hadislerde müminlerin Rasûl-i Ekrem (sav)’e salavat getirmeleri istenmiştir. [19] Müslümanlar en azından namazlarında okudukları “salli-barik” duaları ile bu talebi zaten yerine getirmektedirler. Ancak bu konu çok zayıf ve uydurma birçok rivayetle o kadar abartılmıştır ki -İslam’ın ilk asırlarının aksine- Hz. Peygamber’in isminin geçtiği her defasında ona salavat getirme, şayet yazılıyorsa kısaltma dahi kullanmaksızın açık ve uzun bir şekilde “sallallahu aleyhi ve sellem” ifadesini kullanma adeta vazgeçilmez bir hal almıştır. Öyle ki Rabbimiz’in ismi anıldığında “teala, azze ve celle vb.” tazim ifadeleri ihmal edilse bile salavat getirme asla ihmal edilmemiştir. Neticede elimizdeki kitapların neredeyse üç-beş satırından birini salavat oluşturmuştur. Bu hususta rivayet edilen uydurma hadislerin fevkalade etkili olduğu bir gerçektir.

“...an Ebi Vail, an Abdillah, ani’n-Nebiyy, an Cibril, an Mikail, an İsrafil, ani’r-Rafi’, ani’l-Levhi’l-Mahfuz, an’illah azze ve celle” şeklinde son derece ilginç bir isnadla gelen bir rivayet şöyledir: “Sana kim bir gün ve gecede yüz defa salavat getirirse ona ben bin defa salat (rahmet) eder, bin ihtiyacını gideririm ki en kolayı cehennemden azad olmaktır.” [20]

“Kim bana kabrimin başında salavat getirirse onu işitirim. Kim de bana uzaktan salavat getirirse Allah onu bana ulaştırmak üzere bir melek görevlendirir. Onun hem dünya işi hem de ahireti yeterli olur. Ben de onun için şahit ve şefaatçi olurum.” [21]

“Kim bana salavat getirirse bir kerre, kalmaz onun günahlarından bir zerre.” [22]

Hac menasikinin yanısıra, Hz. Peygamber’in kabr-i şerifinin ziyaret edilmesi de bazı uydurma rivayetlerle teşvik edilmiştir.

“Beyit’i hacedip de beni ziyaret etmeyen bana cefa etmiştir.” [23]

b. Ebeveyni ile bazı yakınlarının akıbetleri

Hz. Peygamber ile ilgili uydurma haberlerden bir kısmında da henüz ana rahmindeyken vefat eden babası Abdullah, çocukluk yaşlarındayken kaybettiği annesi Amine ile dedesi Abdulmuttalib’in ve diğer bazı yakınlarının akıbetlerinin ne olacağı konusu ele alınmıştır. Muhtemelen Hz. Peygamber’in doğumuna ve yetişmesine vesile oldukları halde O’nun risaletine yetişemedikleri için yakınlarının da bir şekilde kurtarılmaları arzusu bu tür rivayetlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

“Bana Cebrail geldi ve: ‘Ey Muhammed! Allah sana selam söylüyor ve buyuruyor ki ‘Ben seni indiren sulbe, seni taşıyan rahme ve sana kefil olan kayaya cehennemi haram kıldım.’ Ben ‘Ey Cebrail! Bunları bana açıkla!’ deyince o: ‘Sulb, (baban) Abdullah; rahim, (annen) Amine bint Vehb, kaya ise (deden) Abdulmuttalip ile (amcanın hanımı) Fatıma bint Esed’dir’ dedi.” [24]

Bazı rivayetlerde ise ebeveyninin dirilip kendisine iman etmelerinden söz edilmiş hatta sırf bu konuda müstakil bir risale dahi uydurulduğu belirtilmiştir. [25]

Hz. Aişe (r.anha)’ye isnad edilen bir rivayete göre Hz. Peygamber veda haccı esnasında Hacun dağında Hz. Aişe (r.anha)’nin yanına uğradığında oldukça hüzünlü ve ağlar bir vaziyetteyken sonra gayet neşeli ve güler yüzlü bir şekilde tekrar gelmiş, bunun sebebini soran eşine: “Annem Âmine’nin kabrine gittim ve Allah’tan ona hayat vermesini diledim. Allah da hayat verdi, annem bana iman etti ve Allah tekrar onu geri aldı” diye cevap vermiştir. [26]

Rivayeti nakleden İbnu’l-Cevzi bu rivayetin şüphesiz uydurma olduğunu belirttikten sonra şu açıklamayı yapmaktadır: “Bunu uyduran; anlayışı kıt, bilgisiz biridir. Zira onun bilgisi olsaydı, kâfir olarak ölen bir kimseye, (ölüp) döndükten sonra, hatta can verirken iman etmesi halinde bile inanmasının kendisine bir fayda vermeyeceğini bilirdi.” Daha sonra o, kâfir olarak ölenlerle ilgili ayeti [27] ve “Babam için istiğfar dilemek üzere Rabbim’den izin istedim fakat bana izin vermedi” [28] şeklindeki sahih hadisi zikretmekte, ardından da hocası Ebu’l-Fadl b. Nasr’ın “Bu hadis uydurmadır, zira Rasûlullah (sav)’ın annesi Hacun’da değil, Mekke ile Medine arasındaki Ebva denilen yerde vefat edip orada defnedilmiştir” dediğini hatırlatmaktadır. [29]

c. Hz. Peygamber'in teri ve gül

Öteden beri, Hz. Peygamber'e sevgi ve aşk ile dolu gönüller, o Sevgili Rasûl (sav)'den söz ederken şiirlerinde, naatlerine, kasidelerinde, hatta bazı sanatçılar hilyelerinde veya resimlerinde onu genellikle kırmızı gül ile ifade ve temsil etmişlerdir. [30] Nitekim yıllardır kutlanmakta olan Kutlu Doğum programlarının amblemi de Rasûl-i Ekrem (sav)'i sembolize eden kırmızı güldür. Bunlar sadece Rasûl sevgisiyle yanıp tutuşan gönlün sesi midir yoksa aynı aşkla kaleme sarılan edebî zevk ve estetiğin neticesi midir bilinmez. Fakat bilinen bir gerçek varsa o da bu konuda uydurulan bazı rivayetlerin mevcudiyeti ve de etkisidir.

“Kırmızı gül, Hz. Peygamber'in terinden yaratılmıştır.” [31]

“Kırmızı gülü koklayıp da bana salavat getirmeyen bana cefa etmiştir.” [32]

“İsra gecesini semaya çıkarıldığımda, yeryüzüne benim terim düştü ve gül ondan yetişti. Benim kokumu koklamak isteyen, gülü koklasın.” [33]

Hatta kırmızı gülün kendisinden yaratıldığı mübarek terin, şişeye doldurulup parfüm olarak kullanıldığına dair uydurma rivayetlere de sahibiz.

“Bir adam gelip ‘Ey Allah'ın Rasûlü! Kızımı evlendirdim ve bana yardım etmeni istiyorum’ dedi. Hz. Peygamber: ‘Yanımda bir şey yok, yarın bana gel ve beraberinde ağzı geniş bir şişe ve bir ağaç dalı getir’ dedi. Ertesi gün adam geldi. Hz. Peygamber'in dirseklerinden ter akmaya başladı ve şişe doldu. Sonra Hz. Peygamber: ‘Bunu al ve ailene emret, koku sürmek istediğinde ağaç dalını daldırsın ve onunla sürünsün’ buyurdu. Ravî der ki ‘O kız bu kokudan sürdüğü zaman Medine halkı güzel bir koku kokladı ve o ev, ‘güzel kokulananların evi’ diye isimlendirildi. [34]

Hz. Peygamber hakkında uydurulan hadislerden bazısı da üretilen mahsullere karşı insanların ilgisini çekmek, ürünleri pazarlamak ve bunu yaparken de Hz. Peygamber'in adını kullanmak üzere uydurulmuştur.

3. Hz. Peygamber'i istismar, O'nun adını kullanarak çıkar sağlama

Hulefa-i Raşidîn devrinin sonlarına doğru ortaya çıkan ve “kussas” (hikaye anlatanlar) denilen bazı kimseler, camii ve mescitlerde oturmayı ve çevrelerinde halka teşkil eden cemaata va'z ve nasihatte bulunmayı âdet haline getirmişlerdir. Ancak bunların bir kısmını, vaaz ve nasihatten ziyade halkın nazarında kazanacakları yüksek mertebe ve şöhret ilgilendiriyor ve vaazlarını, kendilerini bu gayeye ulaştıracak şekilde hazırlıyorlardı. Bunlar şöhrete giden yolun, halkın dinî hislerini galeyana getirmek suretiyle tutulabileceğini bildikleri için onları coşturacak şekilde vaaz ediyorlar, bazen de hazin konuşmalarla onları uzun uzun ağlatıyorlardı. İşte camii ve mescitlere musallat olan bu kussas eliyle ve sırf şöhret hırsı ile pek çok hadis uydurulmuş ve Hz. Peygamber'in adıyla halk arasında yayılmıştır. [35]

Geçmişte uydurulan ve bir şekilde bazı kitaplara girmeyi başaran oldukça dramatik sahneler, kussasların günümüzdeki meslektaşları tarafından sadece camii kürsülerinde değil, “Asr-ı Saadet” veya “Gözyaşı Geceleri” gibi isimlerle hem tiyatro ve sinema sahnelerinde hem de çeşitli radyo ve televizyon programlarında son derece cazip ses düzeni ve efekt eşliğinde çok daha etkili bir şekilde hayatiyetini sürdürmektedir. Netice; Reyting için şöhret, şöhret için gözyaşı, gözyaşı için de uydurma haberler hâlâ en vazgeçilmez istismar malzemeleri olmaya devam etmektedir.

Vaizlerimizin çok anlattığı ve herkes tarafından “Ukkaşe kıssası” olarak çok iyi bilinen uydurma haber bunun en güzel misalidir ve özetle şöyledir:

Hz. Peygamber Nasr suresi inince, ecelinin geldiğini anlamış, sahabeyi mescide toplayarak onlara bir hutbe irâd etmiş ve Allah adı vererek kendilerine herhangi bir haksızlık yapmış ise derhal kısas yapmalarını istemişti. Kimse kalkmamış, O bunu üç defa tekrar talep etmiş, üçüncüsünde Müslümanlar arasından Ukkaşe adlı yaşlı biri onun huzuruna gelerek bir gazve dönüşü, devesinden inip onun uyluğundan öpmek üzere yanına yaklaşırken elindeki ince uzun çubukla açık olan boş böğrüne vurduğunu söylemiş, kısas uygulamak üzere Hz. Peygamber’e karnını açtırmış, olayı dehşet içinde ağlaşıp seyreden ashabın gözleri önünde, Rasûl-i Ekrem (sav)’in mübarek karnını öpmüş ve “Anam-babam sana feda olsun, sana kim kısas yapabilir ki?!” demiş, Hz. Peygamber ise “Ya vurmasını, yahut affetmesini” rica etmiş, o da “Kıyamet günü Allah’ın da beni affetmesini umarak seni affettim” demiştir. Bunun üzerine Hz. Peygamber: “Cennette benim arkadaşımı görmek isteyenler bu ihtiyara baksınlar” buyurmuş, sahabe de gözleri arasından öperek Ukkaşe’yi tebrik etmişler...” Devamında, Hz. Peygamber’in hastalanışı, Hz. Ebû Bekir’in namaz kıldırışı, Azrail’in gelişi, Cebrail ile görüşmeler, konuşmalar, kendisini kimlerin yıkayacağı, nasıl kefenleyeceği, cenaze namazını nasıl kılacakları, kabre nasıl koyacakları, kızı Fatıma ile konuşmalar, Rasûl-i Ekrem (sav)’in naşının, vasiyet ettiği gibi yıkanıp kefenlendikten sonra, mescide konulması yer almaktadır. Rivayetin sonunda ise, “İlk önce onun cenaze namazını, arşının üzerinden Rab Teala ve tekaddes, sonra sırasıyla Cebrail, Mikail, İsrail ve grup grup diğer melekler kıldı” denilmekte, ardından da sahabenin kıldığı, sonra da kabre konulduğu anlatılmaktadır. [36]

Hz. Peygamber’in bayılması, hastalanması ve vefatını anlatan uzunca başka bir haberde ise ölüm konusu işlenmekte ve ilgili birçok ayet zikredilmektedir. [37] Burada da büyük bir ihtimalle, halka ölüm gerçeğini anlatmaya çalışan bazı kıssacıların, vaazlarını daha etkili ve duygusal yapabilmek için Hz. Peygamber’in vefatını kullandıkları anlaşılmaktadır.

Şu rivayette de yine O’nun adı kullanılarak, hanımlardan el çekip tamamen ibadetle geçirilen münzevi bir hayata teşvik etme amaçlanmış olmalıdır:

“Hz. Peygamber, vefatından iki ay önce kendisini tamamen ibadete verdi ve hanımlarından uzaklaştı da neticede erimiş kireç gibi oldu.” [38]

Hız. Peygamber hakkında uydurulan hadislerden bazıısı da üretilen mahsullere karşı insanların ilgisini çekmek, ürünleri pazarlamak ve bunu yaparken de Hız. Peygamber'in adını kullanmak üzere uydurulmuştur:

“Muaz b. Cebel, Hız. Peygamber'e cennetten her hangi bir yemek verilir verilmediğini sorunca O: ‘Evet, bana herise=helva/keşkek verildi. Onu yedim ve cinsel gücüm de nikâhım da kırk kat arttı’ demiştir.” [39]

Ebu Hafs Ömer el-Hanefi (ö. 623) bu haberi helvacılık yapan Muhammed b. El-Haccac'ın uydurduğunu, bu konudaki rivayetlerin çoğunun ona dayandığını, sonra da başka yalancılardan ondan çaldıklarını, konu ile ilgili bir cüzün tasnif edildiğini ancak bu hususta Hız. Peygamber'den sahih bir şey gelmediğini belirtmiştir. [40]

Pirincin değerini vurgulayan çeşitli rivayetlerde de benzer bir şekilde Hız. Peygamber'in adı bazı çıkarıcılar tarafından kullanılmıştır. [41]

4. İslam düşmanlarının saptırma gayreti

Kaynaklar; zındıkların, İslam akidesini ve ahlakını bozmak, İslam birliğini parçalamak, İslam'ı gülünç durumlara düşürerek alay etmek ve Müslümanların inançlarında şüphe ve tereddütler meydana getirmek gibi hedefleri olduğunda birleşmektedirler. Onlardan bazılarının itiraflarına bakılırsa “zındık” veya “mülhid” adı verilen İslam düşmanları binlerce hadis uydurmuş ve onları yaymaya çalışmışlardır. [42] Her ne kadar bu tür uydurma rivayetlerin birçoğu, münekkit âlimler tarafından tespit edilmişse de bazı rivayetlerin kimi kaynaklara girmeyi başardığı bir gerçektir. İslam düşmanlarının uydurduğu rivayetlerin bir kısmında Hız. Peygamber de konu edilmiştir. Bu işin ne kadar kolay yapıldığını gösteren şu misal, İslam düşmanlarının öncelikle inançları hedeflediğini gözler önüne sermektedir:

“Ben peygamberlerin sonuncusuyum, benden sonra hiçbir peygamber yoktur. Ancak Allah dilerse o başka!” [43]

Rivayeti nakleden Cuzekani (ö. 543) ve İbnu'l-Cevzi (ö. 597), Muhammed b. Said eş-Şami [44] adlı yalancının insanların kalbine şüphe sokmak için son cümleyi uydurduğunu ve zındıklık yaptığı için de Halife el-Mansur (136-158) tarafından asıldığını belirtmekte, ilk kısmın ise sahih olarak geldiğini nakletmektedir. [45] Görüldüğü gibi, yapılan tahrif, sahih bir hadis metninin sonuna, sadece “illa ma şaallah”= “Ancak Allah dilerse o başka” ifadesini idrac etmek olmuştur. Böylece onlar Hız. Peygamber'in ağzından, Allah'ın dilemesine bağlı olarak, Hatemu'l-Enbiya'nın son peygamber oluşunu adeta tartışmaya açmak istemişlerdir.

“Ölen her peygamber kabrinde ancak kırk sabah kalır, sonra ruhu kendisine iade edilir.” [46]

“Ben kıyamet günü Allah nezdinde, toprak altında bin yıl bırakılmayacak kadar sevimliyim.” [47]

Bazen zındıkların amaçları, İslam ile dalga geçmek, Müslümanlarla alay etmektir:

Hız. Peygamber, Hayber'in fethedildiđi zaman, ganimetlerden hissesine dūřmūř olan siyah bir merkebe ismini sormuř, o da isminin "Yezid b. řihab" olduđunu, ecdadından atmıř merkep geldiđini ve her birine bir peygamber bindiđini, bu soydan kendisinin, peygamberlerden de sadece Hız. Peygamber'in kaldıđını sōylemiřtir... [48]

İbnu'l-Cevzi bu şirkin rivayeti naklettikten sonra, "Bu uydurma bir hadistir. Allah onu uydurana lanet etsin, bununla sadece İslam'ı yaralamak ve onunla alay etmek istemiştir" demektedir. Yine onların bu amaçla uydurdıkları bir başka ilginç rivayete gōre:

"Rasūlullah (sav) bir defasında fakirlerin meclisine katılmış, [49] bir musiki dinlemiş [50] ve gōmleđi yırtılncaya kadar raksetmiştir." [51]

Muhtelif konularda uydurulan rivayetler

Hadis uydurmacılıđının bařlangıcından itibaren asırlardır çeřitli konularda pek çok sayıda hadis uydurulunca, genelleme yaparak hangi konulardaki rivayetlerin uydurma olduđunu ele alan mūstakil eserler telif edilmiřtir. [52] řimdi bu tūr eserlerden yararlanarak, konumuzla ilgili birkaç maddeyi kaydedelim:

Muhammed veya Ahmed isimlerini koymanın faziletine dair būtūn rivayetler, [53]

Hız. Peygamber'in bazı Farsça kelimeler konuştuğuna dair rivayetler, [54]

Hız. Peygamber'in dūnyadan ayrılncaya kadar sabah namazlarında kunut okuduđunu bildiren rivayetler, [55]

Hız. Peygamber'in dođumuyla ilgili harikuladelikleri anlatan rivayetler, [56]

Miraç'ta Rabbi'ni gōrdūđüne dair rivayetler, [57]

Hız. Peygamber'in vecde gelip şiir okuduğuna dair rivayetler uydurmadır. [58]

Hız. Peygamber'in Üveys el-Karani'ye hırkasını vasiyet etmesi ve Hız. Ömer ile Ali'nin hırkayı ona teslim etmeleri asla sabit değildir. [59]

İrtihalden önce irād ettikleri –yirmi yapraktan– uzun hutbenin aslı yoktur. [60]

Hız. Peygamber'in Cuhfe'de hamama girdiđine, [61] hamamları övdūđüne dair rivayetlerin aslı yoktur. [62]

"Hız. Peygamber'in def-i hacetinden sonra girdim, hiçbir şey gōremedim" sōzünün aslı yoktur. [63]

İsra gecesinde enbiyaya namaz kıldırması hakkında hiçbir hadis sahih olarak varid değildir. [64]

Hız. Peygamber'in duasıyla Cabir'in ölen iki oğlunun hayat bulduğuna dair anlatılan kıssanın aslı yoktur. [65]

"řu üç şeyden dolayı Arabı seviniz: Ben Arab'ım, Kur'ân Arapça, Cennet ehlinin dili de Arapça'dır" [66] rivayeti de uydurmadır. [67]

Bu hususta daha birçok rivayete sahip isek de sözü fazla uzatmamak için sadece bu misallerle ve ilgili çalışmalara işaret etmekle yetiniyoruz. [68]

Sonuç

Girişte belirtildiği gibi bu tebliğde, sadece “uydurma” olduğu belirtilen birçok rivayetten bir kısmı örnek olarak seçilmiştir. İlginçtir ki konu ile ilgili kaynaklarda nakledilen bu uydurma rivayetlerin genellikle isnad tenkidiyle tespit edildiği görülmektedir. Dolayısıyla sağlam bir isnadla uydurulmuş bazı rivayetler, sırf senedi itibarıyla uydurma olmaktan çıkmış ve en azından bazı mütesahil musanniflerin derlediği çeşitli hadis kaynaklarına girebilmiştir. Nitekim, Hakim, Beyhaki, Kadi Iyaz, Suyuti gibi müelliflerin çeşitli eserlerinde bu kabilden birçok habere rastlanmaktadır. Hatta Suyuti, uydurma haberleri derlediği eserinde zikrettiği birçok mevzu haberi, *el-Hasais* adlı eserinde Hz. Peygamber’in ayrıcalıklı yönlerini göstermek üzere delil olarak kullanmakta bir beis görmemiştir.

“Suyuti’nin *el-Hasais* adlı eserinin girişinde zayıf ve mevzu rivayetlerin ayıklandığını belirtmesine rağmen, *el-Lealiu’l-Masnua fi’l-Ehadisi’l-Mevzua* adlı kitabında bizzat kendisinin mevzu olduğunu söylediği rivayetlerle ilk dönem muhaddislerinin zayıf veya mevzu kabul ettiği rivayetlere yer vermesi şaşılacak bir tutumdur. Eserde, Hz. Peygamber’in ana rahmine düştüğü gece Mekke’deki bütün hayvanların dile gelip nübüvvetini haber verdiği, sünnetli olarak doğduğu, ilk önce nur-i Muhammedî’nin yaratıldığı ve bunun alınında parladığı, gölgesinin bulunmadığı, terinin gül koktuğu, idrarının hastalara şifa verdiği, dışkısını toprağın daima örttüğü, ağaçların nübüvvetini ifade ettiği, ölüleri dirilttiği, elinin ve asasının nur saçtığı, ölülerle konuştuğu, geçmiş peygamberlere verilen bütün mucizelerin kendisine de verildiği, savaşlarda zafer kazanmak için kendi adının anılmasını telkin ettiği, kâinatın onun hürmetine yaratıldığı, gökten inen bir levha üzerinde bütün peygamberlerle birlikte onun da resminin bulunduğu ve bu levhanın Bizanslılarca saklandığı gibi pek çok mevzu rivayet nakledilmiştir.” [69]

Oysa, asılsız olan bu rivayetler öncelikle metin tenkidine tâbi tutularak değerlendirilmeliydi. Kur’ân’a, sünnete, sahih hadislere, sirete, akl-ı selime, tarihî vakıalara aykırı olan bu haberlerin, isnadı ne olursa olsun, metni itibarıyla elekten geçirilmesi gerekirdi.

Ne yazık ki isnadı itibarıyla zayıf, hasen veya sahih gibi değerlendirmelerle hadis kaynaklarına giren, ama metni itibarıyla uydurma olması muhtemel birçok rivayet mevcuttur. Bazı âlimlerin bu tür rivayetleri kabullerinde şu hususların etkili olduğunu düşünmekteyiz:

1. Diğer peygamberler için mümkün olan harikuladeliğelerin, Hz. Peygamber’e de verilmesinin imkan dâhilinde görülmesi,
2. Hadis uydurma olsa bile manasının sahih olduğu kanaati,
3. Benzer muhtevanın sahih/hasen veya zayıf rivayetlerde de bulunması,
4. Amellere teşvik konusunda zayıf hadislerin zikredilmesinin caiz görülmesi,

5. Selef ulemadan bazılarının bu tür rivayetleri kitaplarında zikretmiş olmaları.

Menakıb, Delail, Şemail, Hasais, Hilye, Tarih ve Siyer gibi çeşitli konularda ele alınan bu tür kaynaklarda, uydurma pek çok rivayet bulunmaktadır. Edebiyatçılar, tasavvufçular, çeşitli sanatçılar ve hatta ilmî ehliyeti olmaksızın kitaplar telif etmeye kalkışanlar tarafından en çok başvurulan rivayetler maalesef uydurmalar olmuştur. Bu uydurma haberler, vaizler ve kimi yazarlar tarafından öteden beri, doğru bilgilermişçesine devamlı aktarılagelmiş, nesilden nesle şöhret, hatta tevatür kazanmıştır.

Hz. Peygamber'in irtihalinden bir-iki asır sonra ortaya çıkmaya başlayan bu rivayetler sayesinde Kur'ân'ın şiddetle reddettiği "cahilî peygamber tasavvuru" neredeyse yeniden hayat bulmuş, kısaca "**beşer-Rasûl**" diye ifade edilen Kur'ân'a dayalı peygamber tasavvuru adeta bu uydurma rivayetlerin gölgesinde kalmıştır. Artık ilerleyen asırlarda, Kur'ân'a ve Hz. Peygamber'in aksi yöndeki uyarılarına rağmen, ister yüceltme isterse saptırma gayesiyle ortaya atılsın, Hz. Peygamber'in, ilk yaratılan ve kâinatın yaratılış sebebi olan nurdan bir varlık olduğu şeklinde bazı kozmolojik tasavvurlar geliştirilebilmiştir. Söz konusu tasavvurlar günümüze kadar İslam âleminin dört bir tarafında yüzlerce esere konu olmuş, hatta asırlardır gittikçe çoğalarak daha teferruatlı nice yeni hadislerin uydurulmasını, oldukça ilginç tasavvurların ortaya çıkmasını beraberinde getirmiştir. [70]

Başlangıçta hasret ve muhabbetin verdiği bir dürtüyle ortaya çıkan, daha sonra Müslümanlarla gayrimüslimler arasında yapılan peygamberlik hakkındaki tartışmalara dayalı dış etkenlerle beslenen bu telakkiler, Hz. Peygamber'in nübüvvetini vahyin indirildiği tarih ile başlatmak yerine, O'nun doğumundan itibaren başlatmayı, risalet öncesinde de yüzlerce alametin (beşair) görüldüğünü ispatlamayı amaçlamıştır. Siret kitaplarının ilk sayfalarını dolduran rivayetlere göre sadece doğumu esnasında, hem gökte hem de yerde olağanüstü hareketler olmuş, yıldızlar doğmuş, yıldızlar kaymış, Kısra'nın sarayının şerefeleri yıkılmış, İranlıların bin yıllık ateşgedeleri sönmüş, Save Gölü'nün suyu çekilmiş, Semave Vadisi'ni su basmıştır... [71] Asırlardır tarih geleneğimiz, doğruluklarını hiç tartışmadan bunları en sahih bilgilermiş gibi sıralamış ve çocuklarımızın Rasûl-i Ekrem (sav) hakkında öğrendiği ilk bilgiler bunlar olmuştur. Yine benzer rivayetlerde Hz. Peygamber, canlı-cansız her şey ve herkesle konuşan, -kendisi hariç- yerli yabancı birçokları tarafından peygamber olduğu/olacağı anlaşılan, olağanüstü birçok haliyle diğer insanlardan ayrıcalıkları bulunan bir şahsiyet olarak takdim edilmiştir.

Hz. Peygamber'i yüceltme arzusu, sadece onun fizyonomisi ve dış çevresi ile de sınırlı kalmamıştır. Gelişen bu tasavvurlar neticesinde Hz. Peygamber'e, hem öncekilerin hem de sonrakilerin ilminin tafsili bir şekilde verildiği, geçmiş ve gelecek her şeyin külli ve cüzi ilminin ona lutfedildiği bile iddia edilmiştir. Buna göre ihatâ bakımından onun ilmi ile Rabbi'nin ilmi arasındaki tek fark, Allah'ın ilminin başkasının öğretmesi olmaksızın, zatıyla ezeli oluşu; Hz. Peygamber'in ilminin ise Rabbi'nin talimiyle gerçekleşmesidir. [72] Bu aşırı iddialar, tenkitçi âlimler tarafından oldukça başarılı bir şekilde eleştirilmişse de [73] günümüze kadar hemen her

asırda bu düşüncüyü paylaşanlar, O'nun geçmişte ve gelecekte vuku bulan/bulacak her şeyi bildiğine inanlar da eksik olmamıştır. [74]

Başta, O'nun “rahmeten li'l-alemin”, “hatemu'n-nebiyyin”, “usve-i hasene” olması, ve “huluk-i azim” sahibi oluşu, kendisine Kur'ân gibi eşsiz bir mucizeye verilmesi üzere; yirmi üç yıl gibi kısa bir sürede tamamen tabii şartlar dahilinde yürüttüğü mücadeleyle elde ettiği dinî, içtimai ve siyasi başarılar, içinde yaşadığı Cahiliye toplumundan medeni bir toplum gerçekleştirebilmesi, Yesrib'i Medine'ye, İslam'ı muazzam bir medeniyete dönüştürebilmesi, Hz. Peygamber'in üstünlüğünü veya ayrıcalığını göstermek için yeterli değil midir? Rasûl-i Ekrem (sav)'in bu yönünü, sözünü ettiğimiz ve kısaca “Sünnet” dediğimiz “medenî bir toplum gerçekleştirme projesi”nde aramak yerine; asılsız rivayetlere dayanarak onu ilk varlık olarak takdim etme, diğer peygamberlerle mucize yarışına sokma, O'na karşı gösterilmesi gereken sevgi ve saygıyı, çeşitli ritüellere indirgeme; ayrıcalığını, saç ve sakalının telinde, teninde, terinde vb. arama hem onun gönderiliş sebebine hem de Kur'ân'ın teklif ettiği “beşer-Rasûl” anlayışına aykırıdır.

Netice olarak, hedef kitlesi kim olursa olsun, alan ve branş ne olursa olsun, Hz. Peygamber hakkında yapılan bütün çalışmalarda, konuşmalarda uydurma haberlerden kesinlikle sakınılmalıdır. Zira Hz. Peygamber'i daha doğru bir şekilde tanıyıp yeni nesillere tanıtmak istiyorsak öncelikle ve ivedilikle asırlardır nakledilen bu asılsız, uydurma haberlerin terk edilmesi şarttır. “Âlemlere rahmet olarak gönderilen” Rasûl-i Ekrem (sav) hakkında uydurulan bu tür uydurma haberler O'nun şan ve şerefine hiçbir katkıda bulunmadığı ve bulunmayacağı gibi onların tamamen terk edilmesi halinde de herhangi bir eksiklik olmayacaktır. Kanaatimizce Rasûl-i Ekrem (sav)'i tanıma ve tanıtmada, Yüce Kur'ân'ın ve bizzat Hz. Peygamber'in sahih hadislerinde verdiği bilgiler yeterlidir ve onlarla yetinilmelidir.

Diğer taraftan uydurma rivayetlerin bizim için tek bir faydası ise ortaya çıktıkları bölge ve dönemlerin telakkilerini, tasavvurlarını göstermeleridir. Dolayısıyla bu tür rivayetlerden hareketle, uydurma haberler üzerine yapılacak derinlemesine çalışmalar sonucu, mesela konumuz olan peygamber tasavvurundaki değişim, bu tür fikirlerin gün yüzüne çıktığı zaman ve mekânlar tespit edilebilir, her bir fikrin ardındaki asıl saikler daha net bir biçimde ortaya konulabilir. Hangi tasavvurların nerede ve ne zaman ortaya çıktığı ve daha çok hangi kesimlerde rağbet görüp yayıldığı, asırlar ilerledikçe bu tasavvurlardaki değişim ve gelişim gibi konular, uydurma hadisler konusunun çeşitli açılardan yeniden çalışılmasını gerektirmekte ve bu sahada gayretli araştırmacıları beklemektedir.

Rahmetle yoğrulmuş rehberliğine olan ihtiyacımızın çok daha arttığı şu günlerde, Sevgili Peygamberimiz'i milenyum nesillerine kısa zamanda en doğru ve kendilerine en yakın bir şekilde tanıtabilmemiz temennilerimle...

Dipnotlar

1. Bakara, 30.

2. Ahzab, 40.

3. Hakim, *Mustedrek*, II. 615. Hakim, isnadın sahih olduğunu, ama Buhari ve Muslim'in onu rivayet etmediklerini söylemekteyse de Zehebi, *Telhis*'inde "Mevzu olduğunu sanıyorum" demektedir. "Âdem o bilinen hatayı yapınca: 'Ya Rabbi! Muhammed hakkı için senden beni bağışlamamı istiyorum' deyince Allah: 'Ey Âdem! Sen Muhammed'i nasıl tanıdın? Ben onu henüz yaratmadım ki!' diye sordu. Bunun üzerine Âdem: 'Ya Rabbi! Sen beni elinle yaratıp bana ruhundan üfürdüğünde başımı kaldırıp baktığım zaman arşın sütunları üzerinde La ilahe illallah, Muhammedu'r-Rasûlullah yazıldığını gördüm. Anladım ki sen kendi isminin yanına ancak yaratıkların en sevimlisini eklemiştir' dedi. Allah da: 'Doğru söyledin ey Âdem! O bana yaratıkların en sevimlisidir, bana onun hakkı için dua et! Şüphesiz seni bağışladım. Eğer Muhammed olmasaydı, seni de yaratmazdım' buyurdu." Hakim, *age*, II. 615. Hakim, bu haberin de isnadının sahih olduğunu belirtmekteyse de Zehebi "Bilakis o uydurmadır" demektedir. Benzer bir-iki haberi Kadi İyaz isnadsız bir şekilde verir ve Hz. Âdem'in "Ebû Muhammed" diye künyelendiği bilgisini de aktarmaktan geri kalmaz. Bkz: *eş-Şifa bita'ri fi Hukuki'l-Mustafa*, I. 227-8. tah. Ali Muhammed el-Becavi, Kahire-1977. "Bana Cebrail geldi ve: 'Ya Muhammed! Sen olmasaydın cennet yaratılmazdı. Yine Sen olmasaydın cehennem de yaratılmazdı" -İbn Asakir'in rivayetinde ise- "Sen olmasaydın dünya yaratılmazdı" dedi. Aliyyu'l-Kari, el-Esraru'l-Merfua, s. 288, no: 385, tah. M. b. Lutfi es-Sabbağ, Beyrut-1986, II. Baskı.

4. Sağani, *el-Mevduat*, s. 14, no: 78, Beyrut-1985; Aliyyu'l-Kari, *age*, s. 288, no: 385; Acluni, *Keşfu'l-Hafa*, II. 214, no: 2123. Ahmed Kalaş neşri, Beyrut-1985, IV. Baskı.

5. *Adı geçen eserler.*

6. Sağani, *ed-Durru'l-Multekât fi Tebyini'l-Ğalat*, s. 43, no: 73. (Önceki eseriyle birlikte)

7. İbn Arrak, *Tenzihu'ş-Şeriatil-Merfua*, I. 341. tah. A. Abdullatif, A. M. Es-Sadik, Beyrut-1981, II. baskı. İbn Teymiyye bunu mühlidlerin uydurduğunu, aslının olmadığını söylemektedir. *Mecmuu'l-Fetava*, II. 147, 237.

8. Geniş bilgi için bkz: Goldziher Ignaz, *Hadiste Yeni Eflatuncu ve Gnostik Unsurlar*, çev. Ömer Özsoy, *AÜİFD*, XXXVI. 405-420.

9. Bkz: Gündüz Şinasi, *Pavlus, Hristiyanlığın Mimarı*, s. 107-108, Ankara-2001.

10. Geniş bilgi için: Yıldırım Ahmet, *Tasavvufun Temel Öğretilerinin Hadislerdeki Dayanakları*, s. 114, Ankara-2000; Demirci Mehmet, "Hakikat-i Muhammediyye", *DİA*, XV. 179-180.

11. Yıldırım Ahmet, *age*. s. 114-121.

12. Leknevi, *el-Asaru'l-Merfua*, s. 42-3, tah. M. Said b. Besyuni Zeğlul, Beyrut-1984

13. İbn Arrak, *age*, I. 337. Onun naklettiği diğer bir rivayet ise şöyledir: “Hz. Peygamber’in omuzları arasında, üst satırda ‘La ilahe illallah’, alt satırda da ‘Muhammedun Rasûlullah’ şeklinde tıpkı ayın ondördü gecesinin aydınlığı gibi nurdan yazı yazılıydı.” Bkz: *age*, I. 336.

14. Geniş bilgi için bkz: Goldziher, *agm*, 412-419.

15. İbnu’l-Cevzi, *el-Mevduat*, I. 281, Kahire-1987. İbn Arrak, *age*, I. 321. Bir gün Cebrail Hz. Peygamber’e gelmiş, Yüce Allah’ın selamını söyledikten sonra ona Allah’ın şu buyruğunu iletmiştir: “Sen Hz. Âdem’in sulbünde iken Allah peygamberlerden senin misakını aldığında, seni peygamberlerin efendisi, vasini de vasilerin efendisi Ali b. Ebi Talib kıldı.” İbn Arrak, *age*, I. 340.

16. Bkz: Kadi Iyaz, *Şifa*, I. 523-533.

17. Bkz: İbnu’l-Cevzi, *Mevduat*, I. 288-291. Medine’den kırk Yahudi, yüzüne karşı kötölemek ve tekzip etmek üzere Hz. Peygamber’e varırlar. Sırasıyla Hz. Âdem, Nuh, Musa, İsa, Süleyman peygamberlerin çeşitli özellikleriyle ondan daha hayırlı olduklarını söylerler. Hz. Peygamber: “Yalan söylüyorsunuz! Aksine ben onların hepsinden daha hayırlı ve daha efdalim” dedikten sonra bu peygamberlerle kendisini karşılaştırınca Yahudiler, bütün bunların Tevrat’ta yazılı ve daha üstün olduğunu söyleyerek onu tasdik ederler, ardından da kelime-i şehadet getirirler. Bkz: İbnu’l-Cevzi, *age*, I. 285-288. İbnu’l-Cevzi, “bu hadisin uydurma olduğunda şüphe etmeyiz” der.

18. Aliyyu’l-Kari, *age*, s. 291-2, no: 392. Sufilerin sıkça kullandığı bir rivayettir. Geniş bilgi için bkz: Yıldırım Ahmet, *age*, s. 79-80.

19. Ahzab, 56. Konu ile ilgili birçok hadis için bkz: İbn Kesir, *Muhtasarı Tefsir-i İbn Kesir*, III. 110-112, tah. M. Ali es-Sabuni, Beyrut-1401.

20. İbnu’l-Cevzi, *age*, I. 302. Karşılaştır: İbn Arrak, *age*, I. 331. “Allah, gönderilen (Peygamberler)i, (meleklerden Allah’a) yakınlaşmışlara üstün kılmıştır. Yedinci semaya çıktığımda, beni nurdan bir sedirin üzerinde nurdan bir melek karşıladı. Ona selam verdim ve selamımı aldı. Bunun üzerine Allah ona şöyle vahyetti: “Benim seçtiğim peygamberim sana selam veriyor ve sen onun için ayağa kalkmıyorsun?! İzzetim ve celalim hakkı için kalkacaksın ve kıyamete kadar oturmayacaksın!” İbnu’l-Cevzi, *age*, I. 292.

21. İbnu’l-Cevzi, *age*, I. 303; Bu meyanda diğer uydurmalar için bkz: Suyuti, *el-Lealiu’l-Masnua fi’l-Ehadisi’l-Mevdûa*, I. 282-4. Beyrut-1983. “Hz. Peygamber’e salevat getirme, köle azad etmekten daha faziletlidir.”

I. <http://www.bunyaminerul.com/uydurma-rivayetlerde-peygamber-tasavvuru/>